

Politika nabavke

Sirovine

Lidl Srbija • Stanje 01.02.2024

ZA BOLJE
SUTRA

Sadržaj

Naša odgovornost za sirovine u našim proizvodima Error! Bookmark not defined.

Naša odgovornost za kritične sirovine u našim proizvodima 3

Pozadina 4

Osnovne informacije o uzgoju i dobijanju sirovina 5

Naša predanost 6

Naša predanost održivijoj nabavci kritičnih sirovina 7

Bolje razumevanje naših uticaja kroz analize rizika 11

Uz pomoć sertifikacija stvaramo društveno i ekološko odgovorniju nabavku sirovina 13

Promovisanje održivijih, alternativnih sirovina 14

Postavljanje ciljeva za sertifikovanje i smanjenje primene kritičnih sirovina 15

Pokretanje promena zajedno sa zainteresovanim stranama i inicijativama 19

Rečnik 20

Rečnik 21

Izvori & veze 24

Izvori i veze 25

Poreklo slika 27

Naša odgovornost za **sirovine u našim proizvodima**

Naša odgovornost za kritične sirovine u našim proizvodima

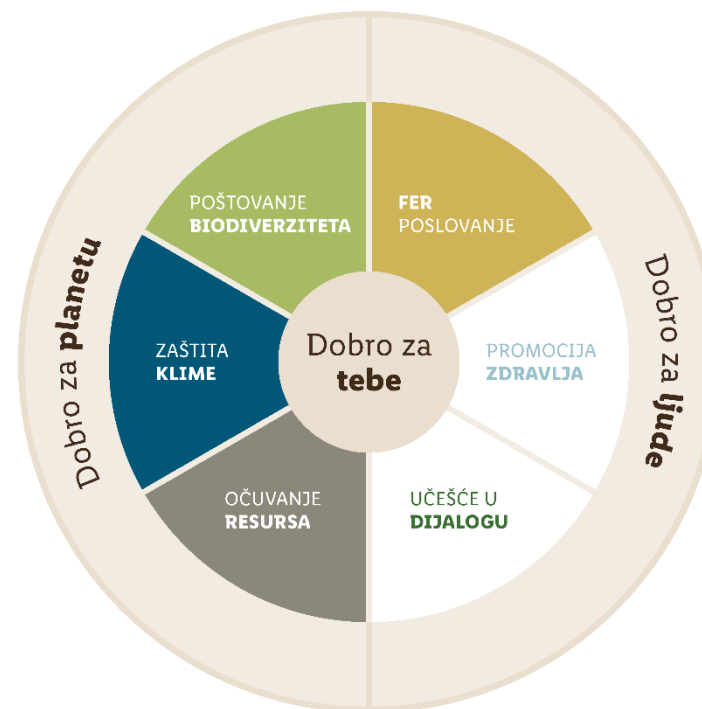
Za Lidl je održivo poslovanje jedan od centralnih strateških ciljeva za uspešnu budućnost. Mi preuzimamo odgovornost za sve slučajeve, u kojima poslovanje kompanije Lidl utiče na ljude i životnu sredinu. Odgovorno poslovanje je naš način da svakodnevno iznova ispunjavamo obećani kvalitet i da tako osiguramo budućnost naše kompanije.

Na osnovu toga smo razvili našu strategiju društveno odgovornog poslovanja. Tako jasno usmeravamo naše nastojanje za odgovornim poslovanjem. Naše zajedničko i opšte razumevanje održivog poslovanja obuhvata šest strateških fokus tema: „Očuvanje resursa”, „Zaštita klime”, „Poštovanje biodiverziteta”, „Fer poslovanje”, „Promocija zdravlja” i „Učešće u dijalogu”. One opisuju na koji način mi u Lidlu shvatamo i implementiramo svoju odgovornost prema životnoj sredini, prema ljudima, kao i prema svojim potrošačima.

Naša odgovornost u pogledu sirovina

Sirovine su osnov našeg asortimana. Zbog toga je društveno i ekološki prihvatljiva nabavka sirovina naša odgovornost koliko i preduslov za odgovorno proizvedene proizvode. Na taj način dajemo doprinos našim strateškim fokus temama, a to su: „Očuvanje resursa”, „Zaštita klime”, „Poštovanje biodiverziteta”, i „Fer poslovanje”.

Naše shvatanje društveno odgovornog poslovanja (CSR)

Pozadina

Osnovne informacije o uzgoju i dobijanju sirovina

Sirovine su prirodni resursi planete i predstavljaju osnov gotovo svih komercijalno dostupnih proizvoda. Koriste se u svom prirodnom obliku ili se prerađuju nakon branja, odnosno dobijanja. U privredi sirovine predstavljaju osnovni preduslov za stvaranje vrednosti. Njihov uzgoj, odnosno njihovo dobijanje se sprovodi na početku globalnih lanaca snabdevanja u zemljama koje imaju odgovarajuća nalazišta ili povoljne uslove za uzgoj sirovina.

U zavisnosti od njihovog porekla, načina dobijanja i prerade, sirovine mogu da imaju negativan uticaj na ljude i životnu sredinu. To se odnosi posebno na više od 400 miliona ljudi koji žive od uzgoja različitih poljoprivrednih proizvoda.¹ Više od deset odsto svetskog stanovništva je i dalje pogođeno ekstremnim siromaštvom – od toga dve trećine radi u poljoprivredi.² Samo uzgoj kakaoa predstavlja glavni izvor prihoda za

400
miliona

**ljudi širom sveta živi od
uzgoja poljoprivrednih
proizvoda.**

više od 5,5 miliona i osigurava egzistenciju za više od 14 miliona ljudi.³ Nabavka sirovina se često dovodi u vezu s nehumanim radnim uslovima i drugim vidovima kršenja ljudskih prava. Zbog velike razgranatosti globalnih lanaca snabdevanja, praćenje sirovina do njihovog porekla je otežano. Stoga se moguća kršenja ljudskih prava mogu samo neadekvatno istražiti. U isto vreme, nabavka sirovina takođe negativno utiče na životnu sredinu, primera radi, kada se koriste prekomerne količine pesticida i đubriva ili kada se šumske površine krče za uzgoj. U Brazilu se 2018. godine soja uzgajala na površini veličine SR Nemačke – sa tendencijom proširenja.⁴ Područja prašuma koja su bogata različitim vrstama biljaka se često prenamenjuju u tu svrhu. Istovremeno krčenje tih šuma ubrzava klimatske promene.

S obzirom na izazove za ljude i životnu sredinu u uzgoju i dobijanju sirovina, kompanije bi trebalo tačno da znaju odakle dobijaju svoje sirovine i koji rizici iz toga proizilaze. Stoga transparentnost u lancu snabdevanja sirovinama zajedno s ciljanim poboljšanjima predstavlja najvažniji zadatak.

¹ Initiative for Sustainable Agricultural Supply Chains: Factsheet, 2019.

² FAO: Ending Extreme Poverty in Rural Areas, 2018.

³ Fairtrade: Fairtrade Kakao, 2021.

⁴ Our World in Data: Forests and Deforestation, 2021.

Naša **predanost**

Naša predanost održivijoj nabavci kritičnih sirovina

Korporativna dužnost održivog postupanja

Uvereni smo da se trajni uspeh može postići samo održivim razvojem. „Za bolje sutra“ opisuje ovaj stav i predstavlja naš pristup korporativnoj odgovornosti u svim segmentima poslovanja u Lidlu. Na našem putu prema ekološki i društveno odgovornom načinu poslovanja, percepcija korporativne dužnosti održivog postupanja od centralne je važnosti za Lidl.

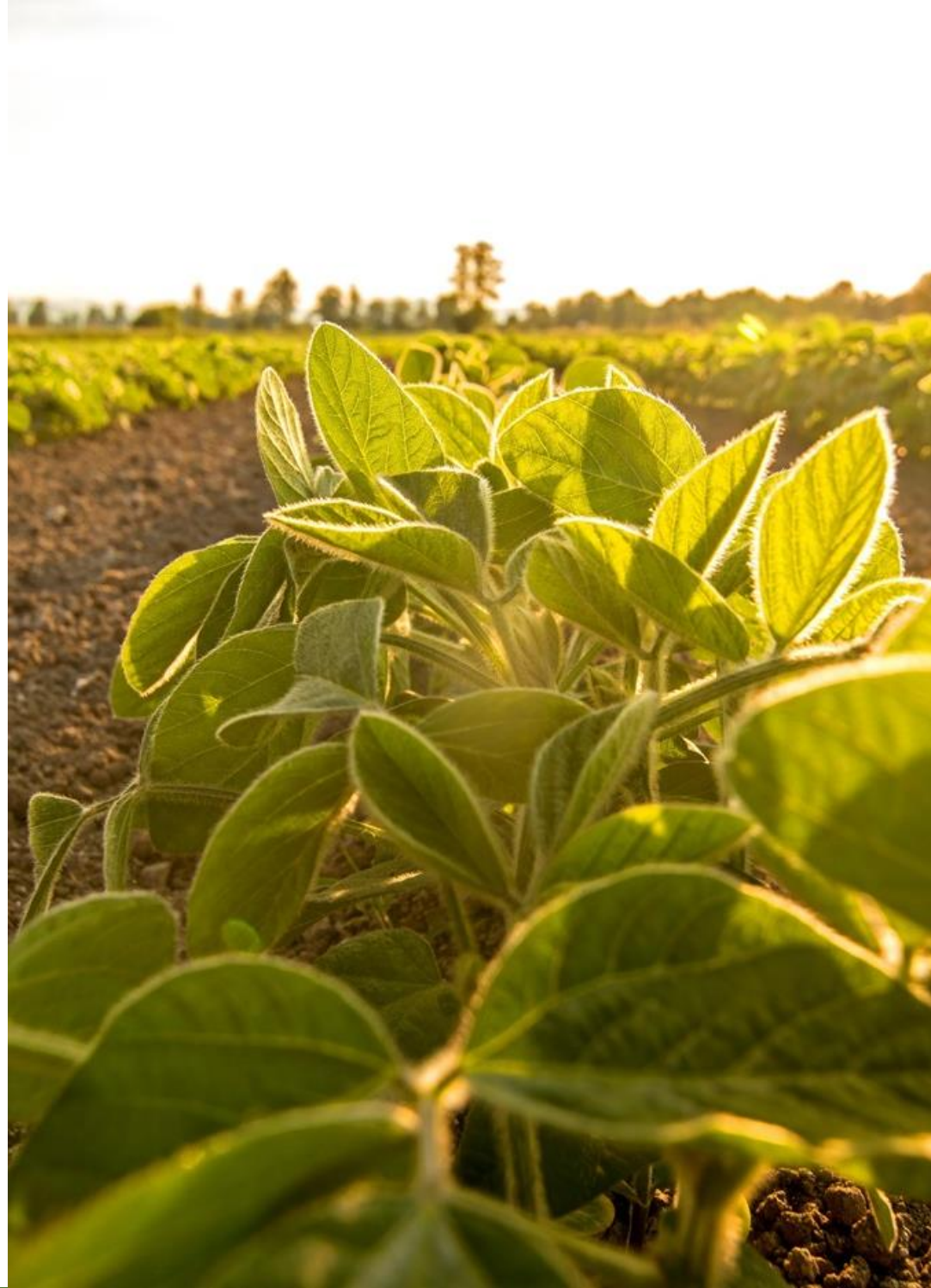
Holističkim pristupom koji uključuje celo preduzeće, Lidl obezbeđuje usaglašenost sa sopstvenim i regulatornim zahtevima društveno odgovornog poslovanja. Tim povodom smo uspostavili sveobuhvatan [Upravljački pristup korporativnoj odgovornosti](#) u svim strateškim fokus temama sopstvenog shvatanja društveno odgovornog poslovanja, što uključuje i nabavku sirovina..

Lidlova strategija za sirovine

Obezbediti društvenu i ekološku osvešćenost u našim lancima snabdevanja sirovinama je ključni deo Lidlove strategije održivosti u nabavci. Time je naša predanost usmerena na smanjenje negativnog ekološkog, ali i društvenog uticaja naših primarnih proizvoda – od uzgoja do berbe i dalje prerade do transporta u prodavnice – koliko god je to moguće. Tačnije rečeno, obavezali smo se da ćemo nabavku sirovina koje su definisane kao kritične učiniti održivijom do 2025. godine.

U području delovanja vezanom za sirovine, usmereni smo na takozvane kritične sirovine ([> pogledajte grafički prikaz „Naše kritične sirovine”](#)). One su rezultat sistematske [> analize rizika](#) koju smo sproveli u saradnji sa stručnjacima. Prema toj analizi, kritične sirovine ne samo da imaju najveći uticaj na ljude i životnu sredinu, već su i veoma relevantne za naš asortiman proizvoda.

Kratak pregled naših kritičnih sirovina

Lidl je razvio opsežnu strategiju sirovina koja se zasniva na ovde prikazana **četiri stuba**, kako bi nastavio da deluje na strukturisan i ciljno fokusiran način. Njihovom primenom osiguravamo sistematski pristup postizanju naših ciljeva u pogledu na sirovine.

Dodatno smo za svaku kritičnu sirovinu u proizvodima naše robne marke definisali [> ciljeve održivosti specifične za sirovine](#).

Nabavku kritičnih sirovina učinićemo održivijom do kraja 2025. godine.

1 Razumevanje uticaja

Identifikujemo rizike u lancima snabdevanja i stvaramo transparentnost.

2 Uspostavljanje standarda

Sertifikujemo naše kritične poljoprivredne proizvode

3 Podsticanje alternativa

Podstičemo održivije alternative u našem asortimanu i smanjujemo nabavku kritičnih sirovina.

4 Pokretanje promena

Učestvujemo u inicijativama i projektima s više zainteresovanih strana.

Podizanje svesti i komunikacija – uspešno sprovođenje Lidlove strategije za sirovine

Kada govorimo o sirovinama, želimo da učestvujemo u kontinuiranom dijalogu s našim zainteresovanim stranama, bilo interno ili eksterno. U Lidlu poseban fokus stavljamo na naše zaposlene iz sektora nabavke. U cilju promovisanja održivih promena, želimo da im omogućimo pouzdano uzimanje u obzir pojedinačnih specifikacija prilikom donošenja odluke o nabavci – tako i kada i kada su u pitanju sirovine. U tu svrhu izoštravamo njihovo razumevanje društvenih i ekoloških problema. Tokom sprovođenja obuka za zaposlene koje se bave određenim ciljnim grupama i specifičnim grupama proizvoda, osvrćemo se na glavnu ulogu održivosti u Lidlu, kao i na druge relevantne teme. Pored toga, u našem internom CSR priručniku za nabavku, navedeni su jasni i obavezujući zahtevi za nabavku, do nivoa osnovnih sastojaka, čime obezbeđujemo održivije prakse nabavke i tako neposredno poboljšavamo naše lance snabdevanja.

Lidl informiše svoje zainteresovane strane putem različitih kanala kao što je izveštaj o održivosti ili putem svog veb-sajta, kao i u bilateralnim razgovorima. Na taj način prakse nabavke komuniciraju se jednako transparentno kao i formulisani ciljevi i mere za održiviju nabavku sirovina. Važno sredstvo komunikacije su takođe i naše politike nabavke koje se bave kritičnim sirovinama poput kakaoa. One su javno dostupne [> na našem veb-sajtu](#). Time Lidl ispunjava sopstveni zahtev za transparentnošću svojih nabavnih praksi i pruža detaljne informacije o aktivnostima održivosti u nabavci, kao i o određenim sirovinama.

Zahvaljujući ovom transparentnom pristupu, našim potrošačima takođe omogućavamo odgovornije donošenje odluka o kupovini.

Bolje razumevanje naših uticaja kroz analize rizika

Prvi korak prema održivoj strategiji za sirovine je stvarno razumevanje sopstvenih uticaja. Primenom sveobuhvatnih i redovnih analiza rizika ispitujemo mogućnosti i rizike našeg poslovanja – čime su obuhvaćene i sirovine. One istovremeno predstavljaju osnov za naš pristup korporativnoj odgovornosti koja doprinosi efikasnom smanjenju rizika pri nabavci sirovina.

U detaljnoj analizi rizika smo koristili šest indikatora da bismo ispitali koje sirovine imaju najveći uticaj na ljude i životnu sredinu. Pritom smo koristili alat za analizu pomoću kog se statistički prikupljaju i procenjuju troškovi koji se dovode u vezu sa životnom sredinom i društveni rizici za uzgoj poljoprivrednih proizvoda. Uz to smo uzeli u obzir i količine prodatih sirovina u Lidlu. Kao rezultat toga, dobili smo niz sirovina koje klasifikujemo kao kritične, a koje su relevantne za naše poslovanje i kojima tim povodom dajemo prioritet.

Tako smo i za svaku sirovinu identifikovali relevantne rizike kao i zemlje koje su najviše pogođene. U grafičkom prikazu [> Naša analiza rizika](#) prikazan je pregled identifikovanih kritičnih sirovina i društvenih i ekoloških rizika koje povezujemo s njima.

Svi ti uvidi nam pomažu u efikasnom upravljanju nabavkom sirovina, tačnije postavljanju prioriteta, utvrđivanju odgovornosti, određivanju fokusa, definisanju ciljeva i preduzimanju mera. Na taj način možemo sistematski, ali i dugoročno da smanjimo i izbegnemo ove rizike. Analiza rizika takođe služi kao početna tačka za detaljnije istraživanje kritičnih lanaca snabdevanja sirovinama.

Osim analize naših rizika, pružamo najveću moguću transparentnost o poreklu, količini, statusu sertifikacije, preradi i pakovanju kritičnih sirovina.

U skladu s **prvim stubom** naše strategije za sirovine, definišemo ekološke i društvene rizike u našim lancima snabdevanja.

Naša analiza rizika – sirovine, rizici i raspored zemalja

BANANE

Društveni rizici

- Dečji rad: Brazil, Ekvador, Filipini
- Prinudni rad: Indija, Indonezija
- Prava zaposlenih: Brazil, Kina, Filipini
- Diskriminacija: Indija, Indonezija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Ekvador, Indija
- Ranjivost klime: Indija, Filipini
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Brazil, Ekvador, Indonezija
- Rizici za vodena tela: Brazil, Indija

PAMUK

Društveni rizici

- Dečji rad: Indija, Turkmenistan, Uzbekistan
- Prinudni rad: Indija, Pakistan, Uzbekistan
- Prava zaposlenih: Indija, Pakistan, Uzbekistan
- Diskriminacija: Indija, Pakistan

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Indija, Turska, SAD
- Ranjivost klime: Indija, Pakistan, SAD
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Brazil, Kina, Indija
- Rizici za vodena tela: Kina, Indija, SAD

CVEĆE I BILJKE

Društveni rizici

- Dečji rad: Etiopija, Kenija
- Prinudni rad: Etiopija, Kenija, Tajland
- Prava zaposlenih: Etiopija, Kina, Malezija
- Diskriminacija: Etiopija, Kenija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Etiopija, Ekvador, Kenija
- Ranjivost klime: Kenija, Tajland
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Ekvador, Kolumbija, Malezija
- Rizici za vodena tela: Etiopija, Kina, Kenija

RIBA

Društveni rizici

- Dečji rad: Filipini, Tajland, Vijetnam
- Prinudni rad: Kina, Tajland, Vijetnam
- Prava zaposlenih: Indonezija, Tajland, Vijetnam
- Diskriminacija: Maroko, Meksiko, Indonezija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Kina, Indija, SAD
- Ranjivost klime: Indija, SAD
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Brazil, Malezija, Vijetnam
- Rizici za vodena tela: Čile, Kina, Indija

LEŠNICI

Društveni rizici

- Dečji rad: Azerbajdžan, Gruzija, Turska
- Prinudni rad: Kina, Gruzija
- Prava zaposlenih: Kina, Iran, Turska
- Diskriminacija: Azerbajdžan, Iran

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Gruzija, Turska, SAD
- Ranjivost klime: SAD
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Azerbajdžan, Kina, Gruzija
- Rizici za vodena tela: Azerbajdžan, Kina, Iran

KAFA

Društveni rizici

- Dečji rad: Etiopija, Kolumbija
- Prinudni rad: Etiopija, Indonezija, Kolumbija
- Prava zaposlenih: Brazil, Gvatemala, Indonezija
- Diskriminacija: Etiopija, Honduras, Indija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Indonezija, Honduras, Vijetnam
- Ranjivost klime: Brazil, Indija, Vijetnam
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Brazil, Indonezija, Kolumbija
- Rizici za vodena tela: Brazil, Indonezija, Vijetnam

KAKAO

Društveni rizici

- Dečji rad: Obala Slonovače, Gana, Nigerija
- Prinudni rad: Obala Slonovače, Gana, Indonezija
- Prava zaposlenih: Brazil, Obala Slonovače, Indonezija
- Diskriminacija: Obala Slonovače, Gana, Indonezija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Obala Slonovače, Gana, Indonezija
- Ranjivost klime: Dominikanska Republika, Nigerija
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Brazil, Ekvador, Obala Slonovače, Gana
- Rizici za vodena tela: Brazil, Gana, Nigerija

PALMINO ULJE

Društveni rizici

- Dečji rad: Obala Slonovače, Nigerija
- Prinudni rad: Indonezija, Malezija, Tajland
- Prava zaposlenih: Indonezija, Kolumbija, Malezija
- Diskriminacija: Gvatemala, Indonezija, Papua Nova Gvineja

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Ekvador, Indonezija, Papua Nova Gvineja
- Ranjivost klime: Indonezija, Malezija, Tajland
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Indonezija, Malezija, Tajland
- Rizici za vodena tela: Indonezija, Nigerija, Tajland

PIRINAČ

Društveni rizici

- Dečji rad: Bangladeš, Indija, Vijetnam
- Prinudni rad: Indija, Tajland, Vijetnam
- Prava zaposlenih: Kina, Tajland, Vijetnam
- Diskriminacija: Indija, Indonezija, Mjanmar

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Kina, Indija, Vijetnam
- Ranjivost klime: Indija, Mjanmar, Vijetnam
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Kina, Indija, Vijetnam
- Rizici za vodena tela: Kina, Indija, Vijetnam

SOJA

Društveni rizici

- Dečji rad: Indija, Nigerija, Paragvaj
- Prinudni rad: Kina, Indija, Ukrajina
- Prava zaposlenih: Brazil, Indija, Ukrajina
- Diskriminacija: Bolivija, Indija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Argentina, Kina, Indija
- Ranjivost klime: Indija, Kanada, SAD
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Bolivija, Brazil, Paragvaj
- Rizici za vodena tela: Brazil, Kina, Indija

ČAJ

Društveni rizici

- Dečji rad: Indija, Kenija, Šri Lanka
- Prinudni rad: Kina, Indija, Šri Lanka
- Prava zaposlenih: Kina, Indija, Kenija
- Diskriminacija: Indija, Kenija, Turska

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Kina, Indija, Kenija
- Ranjivost klime: Indija, Kenija, Vijetnam
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Kina, Indija, Indonezija
- Rizici za vodena tela: Kina, Indija, Vijetnam

CELULOZA

Društveni rizici

- Dečji rad: Kina, Indonezija, Rusija
- Prinudni rad: Kina, Indonezija, Rusija
- Prava zaposlenih: Brazil, Kina, Indonezija
- Diskriminacija: Brazil, Indonezija

Ekološki rizici

- Biodiverzitet: Indonezija, Kanada, Rusija
- Ranjivost klime: Japan, Kanada, SAD
- Korišćenje zemljišta i krčenje šuma: Brazil, Kina, Indonezija
- Rizici za vodena tela: Brazil, Kina, SAD

Uz pomoć sertifikacija stvaramo društveno i ekološko odgovorniju nabavku sirovina

Prilikom nabavke sirovina imamo priliku da koristimo, ali i da podstičemo međunarodno priznate sertifikate. Naša saradnja sa sertifikovanim dobavljačima i sertifikacionim kućama, kao i korišćenje sertifikovanih proizvodnih pogona i proširenje našeg asortimana sertifikovanim proizvodima ključni su instrumenti za odgovor na društvene i ekološke rizike u lancu snabdevanja. Zahvaljujući sertifikatima osiguravamo, primera radi, da se nabavljene sirovine uzgajaju na društveno i ekološki odgovoran način ili da postoje odgovarajući mehanizmi žalbi koji stoje na raspolaganju radnicima. Sertifikati kao oznake na ambalaži pomažu našim potrošačima prilikom donošenja održivijih odluka o kupovini.

Pri izboru odgovarajućih sertifikata oslanjamo se na najrelevantnije standarde i sertifikate usmerene na uticaj. U okviru analize sertifikacionih oznaka, detaljno smo ispitali gde se nalaze specifične fokusne tačke, prednosti, kao i slabosti pojedinačnih sertifikata. Na osnovu toga, identifikovali smo sertifikate koje želimo da koristimo danas, ali i u budućnosti.

Učiniti nabavku sirovina društveno i ekološki prihvatljivijom uz pomoć sertifikata. U skladu sa **drugim stubom** naše strategije za sirovine sertifikujemo naše kritične sirovine

Lidl takođe ima za cilj da poveća transparentnost u svojim lancima snabdevanja sirovinama. U to spada i poboljšanje praćenja sirovina do njihovog porekla. S tim u vezi podržavamo, npr. sertifikaciju palminog ulja i ulja palminih koštica prema trgovinskom modelu RSPO segregated. Taj model karakterizuje činjenica da nabavljeno, sertifikovano palmino ulje i ulje palminih koštica može da se prati do sertifikovanih proizvođača i da se utvrdi da se ono na kraju i fizički nalazi u krajnjem proizvodu.

Prilikom nabavke sertifikovanih sirovina poput sojinog ili palminog ulja, pravimo razliku između sledećih trgovinskih modela koji se zasnivaju na različitim zahtevima za praćenje sirovine i njenu upotrebu u krajnjem proizvodu.

Sertifikovana sirovina koja nije ili je samo delimično sadržana u krajnjem proizvodu:

- **Book & Claim:** bez mogućnosti praćenja
- **Mass Balance:** bez mogućnosti praćenja, ali postoji udeo u krajnjem proizvodu

Sertifikovana sirovina koja je fizički sadržana u krajnjem proizvodu:

- **Segregated:** praćenje sve do sertifikovanih proizvođača
- **Identity Preserved:** praćenje sve do pojedinačnih sertifikovanih proizvođača

Promovisanje održivijih, alternativnih sirovina

Ne oslanjamo se samo na sertifikate, već promovišemo i održivije alternative u našem asortimanu i smanjujemo nabavku kritičnih sirovina ako one ne mogu da se nabave na održiviji način. Na primer, soju iz inostranstva sve više zamenjujemo sertifikovanom sojom iz Evrope kao, recimo, u našim veganskim hamburgerima marke Vemondo. Na isti način postupano i kada su u pitanju ostale kritične sirovine. Time što integrišemo održive alternative u naš asortiman postavljamo osnov za podsticanje promena u našoj industriji.

U slučajevima kada nema održivih alternativa, prema potrebi proveravamo da li ćemo u budućnosti da izbegavamo određene sirovine kod specifičnih proizvoda, poput angora vune, koju više ne koristimo. S tim u vezi smo definisali internacionalne zahteve koji važe za sve Lidl zemlje.

Takođe želimo da podstaknemo svoje potrošače da prilikom donošenja svojih odluka o kupovini uzmu u obzir zaštitu životne sredine u zemljama proizvođačima i da pritom doprinesu osiguranju egzistencije poljoprivrednika. U tu svrhu ih informišemo o odgovarajućim alternativama u našem asortimanu - postavljajući jasno vidljive informacije na ambalaži naše robne marke. Pored toga, Lidl pruža dodatne informacije o održivoj nabavci sirovina putem online letka koji

izlazi jednom sedmično, kao i putem veb-sajta www.lidl.rs te i putem drugih aktivnosti na mrežama.

U skladu sa **trećim stubom** naše strategije za sirovine pospešujemo više održivih alternativa u našem asortimanu i redukujemo kritične sirovine.

Postavljanje ciljeva za sertifikovanje i smanjenje primene kritičnih sirovina

Neprestano radimo na smanjenju negativnih uticaja naših kritičnih sirovina. U okviru našeg [> Upravljačkog pristupa korporativnoj odgovornosti](#) razvijamo obavezujuće smernice u vezi s društveno odgovornim poslovanjem, koje se odnose na nabavku i naše poslovne partnere. U to takođe spadaju međunarodni ciljevi za sirovine. Pomoću njih definišemo jasne zahteve društveno odgovornog poslovanja u pogledu nabavke kritičnih sirovina i postavljamo jasno određeni vremenski okvir za njihovu implementaciju. Pritom mislimo na konkretne ciljeve sertifikovanja i/ili smanjenja upotrebe kritičnih sirovina u proizvodima naše robne marke.

Sertifikujemo naše kritične sirovine i promoviramo održivije alternative u našem asortimanu u skladu sa **drugim i trećim stubom** naše strategije za sirovine.

Ovde važe internacionalni zahtevi koje Lidl Srbija primenjuje unutar sledećeg vremenskog okvira u zavisnosti od sirovine i koje prema potrebi nadopunjuje sopstvenim ciljevima. U sledećoj tabeli su prikazani ciljevi sertifikovanja i smanjenja količine koje smo postavili za naše kritične sirovine.

Kratak pregled naših ciljeva za kritične sirovine

Sirovina	Proizvod	Ciljevi sertifikovanja i smanjenja	Vremenski okvir	
 Pamuk	Tekstil, čvrsta roba, održiviji pamuk	GOTS, OCS, CmiA	100% (akcijska roba)	2022
		Organski pamuk	20%	2025
 Cveće i biljke	Cveće, biljke	GLOBALG.A.P. s dodatkom GRASP, Fairtrade	100%	2021
	Zemlja za cveće	Smanjenje treseta, maks. udeo treseta 50% (gde je moguće, uopšte ne koristimo treset već proizvode koji mogu da ga zamene)	100%	2025
 Jaja	Sveža jaja	Minimum jaja iz podnog uzgoja	100%	2025
	Proizvodi sa sadržajem jaja	Minimum jaja iz podnog uzgoja	100%	2025

**Riba i
ljuskar**

Divlji ulov bez tune	MSC; pod uslovom da je roba dostupna i da postoji standard za sertifikaciju	100% (stalni asortiman)	2025
		50% (akcijska roba)	2022
Akvakultura	ASC (poželjno), Bio (poželjno), GLOBALG.A.P., BAP; pod uslovom da je roba dostupna i da postoji standard za sertifikaciju	100% (stalni asortiman)	2025
		50% (akcijska roba)	2022
Duboko zamrznuti proizvodi, proizvodi za široku potrošnju, bez tune	MSC (bez tune), ASC (poželjno), Bio (poželjno), GLOBALG.A.P., BAP; pod uslovom da je roba dostupna i da postoji standard za sertifikaciju	100% (akcijska roba)	2025
Konzervisana tuna	Konzerve (samo tuna): MSC, Fishery Improvement Project (FIP), FAD free, pole&line	100% (stalni asortiman)	2025
Hrana za mačke	MSC, ASC za hranu za mačke varijante „Riba”	100%	2022

Kafa

Kapsule, instant kafa / kapučino

Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio

100%

2022

Kakao

Proizvodi s udelom kakaoa

Fairtrade oznaka proizvoda, Fairtrade oznaka sirovine, Rainforest Alliance, Bio

100%

2022

Čokolade

Fairtrade oznaka proizvoda, Fairtrade oznaka sirovine

100% (stalni asortiman)

2022

**Orašasti
plodovi**

Stvaranje ponude sertifikovanih orašastih plodova; Fairtrade Rainforest Alliance, Bio

2025

**Voće i
povrće**

GLOBALG.A.P. s dodatkom GRASP ili tome slično, npr. Bioland, Biopark, Naturland, Fairtrade itd.

100%

2021

	Palmino ulje i ulje palminih koštica	Proizvodi s udelom palminog ulja i ulja palminih koštica (derivati i frakcije)	RSPO, trgovinski model: Mass Balance	100%	2020
		Proizvodi s udelom palminog ulja i ulja palminih koštica	RSPO, trgovinski model: Segregated	100%	2022
		prehrambeni proizvodi			
		Proizvodi s udelom palminog ulja i ulja palminih koštica Near-Food (proizvodi za održavanje higijene, čistoće i srodni proizvodi)	RSPO, trgovinski model: Segregated	100%	2020
		Proizvodi s udelom palminog ulja i ulja palminog jezgra Non-Food (sveće)	RSPO, trgovinski model: Segregated	100%	2023
	Pirinač	U ponudi ćemo imati sertifikovani pirinač; Sustainable Rice Platform, Fairtrade, Bio		(stalni asortiman)	2025

	Soja	Vegetarijanski/veganski proizvodi kao zamena za meso	Soja iz Evrope, poželjno sertifikovana kroz: Dunav soja / Evropa soja	100% (stalni asortiman)	2022
		Ishrana koka nosilja	Dunav soja sertifikovana soja	100%	2022
	Južno voće	Banane	Preferirano: Fairtrade ili Rainforest Alliance, alternativno Bio	Težimo da povećamo udeo sertifikovanih proizvoda u asortimanu	2025
		Ananas	Preferirano: Fairtrade ili Rainforest Alliance, alternativno Bio; poreklo Kostarika: SCS	100%	2022
					
		Mango	Preferirano: Fairtrade ili Rainforest Alliance, alternativno Bio; poreklo Izrael: Spring (ili slično) Dom. Rep./Kostarika: SCS	100%	2022

	Avokado	Preferirano: Fairtrade ili Rainforest Alliance, alternativno Bio; poreklo Južna Afrika: SIZA Dom. Rep./ Kolumbija: SCS	100%	2022
	Grožđe	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio, SIZA	Težimo da povećamo udeo sertifikovanih proizvoda u asortimanu	2025
Čaj	Zeleni, crni i crveni (rooibos) čaj	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio	100%	2022
	Biljni i voćni čaj	Fairtrade, Rainforest Alliance, UTZ, Bio, pod uslovom da je roba dostupna i da postoji standard za sertifikaciju	50%	2022
Sok	Hlađeni sok od pomorandže – prekookeansko poreklo	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio	100%	2022

Drvo/ Celuloza	Ambalaža i proizvodi s udelom celuloze	Materijal za reciklažu, ako su sveža vlakna FSC, u izuzetnim slučajevima PEFC	100%	2025
	Kuhinjski i sanitarni proizvodi od papira	Povećanje udela recikliranog materijala (moguć je i hibridni papir)	15% (stalni asortiman)	2025
	Drveni ugalj / briketi	Deklaracija: zemlja porekla i vrste drva na ambalaži	100%	2021
	Drveni ugalj / briketi	FSC (poželjno), PEFC, Nordic Swan (poželjno kada je lanac snabdevanja sertifikovan standardom FSC), SFI, nabavljen u okviru projekta Earthworm	100%	2025

Pokretanje promena zajedno sa zainteresovanim stranama i inicijativama

Sarađujemo sa zainteresovanim stranama iz naše grane industrije, vladama, neprofitnim organizacijama, onima koji se bave uspostavljanjem standarda, akademskim krugovima i lokalnim zajednicama da bismo podstakli promene u celoj industriji, unapredili standarde i zajednički se uključili u inicijative za poboljšanje. To je zato što održiva proizvodnja sirovina zahteva učešće i podršku brojnih zainteresovanih strana duž globalnih lanaca vrednosti. Poseban fokus stavljamo na one grupe koje su u velikoj meri pogođene negativnim društvenim i ekološkim uticajima, kao što je to slučaj u zemljama proizvođačima.

U visokorizičnim lancima snabdevanja sprovodimo, između ostalog, studije o uticajima na ljudska prava u našim lancima snabdevanja ([≥ Human Rights Impact Assessments – HRIA](#)) uzimajući u obzir nosioce prava. Na taj način dobijamo informacije o stvarnim uticajima naših poslovnih aktivnosti. Uz to saznajemo da li su naše mere efikasne i naši procesi dovoljni, kao i kako na najbolji način možemo da poboljšamo situaciju ako problem već postoji. Tako, između ostalog, u našem lancu snabdevanja čajem u Keniji planiramo više da se uključimo u inicijative i projekte s lokalnim zainteresovanim stranama.

Rečník

Rečnik

Aquaculture Stewardship Council (ASC)

Organizacija ASC je nastala 2009. godine za vreme dijaloga za ekološki prihvatljivu akvakulturu, koje je 2004. pokrenula Svetska organizacija za zaštitu prirode (WWF). Danas je ASC dalekosežna, nezavisna organizacija. ASC pruža savete raznim zainteresovanim stranama iz celog sveta, uključujući ribarsku industriju, kompanije, vlade, istraživače i ekološke organizacije. Time obezbeđuje ravnotežu i sprečava dominaciju pojedinačnih interesa. A isto tako postavlja standarde za održiv uzgoj ribe za koji važe različiti kriterijumi u zavisnosti od specifične vrste. Načelno, zadiranja u lokalne ekosisteme i biodiverzitet treba da budu što je moguće manja i ne bi se smela da se sprovode nikakva profilaktička tretiranja lekovima. Pored toga, postoje specifikacije za hranu za ribe (npr. granične vrednosti za hranu divlje ribe) i minimalni standardi u radnom zakonodavstvu.⁵

Best Aquaculture Standards (BAP)

BAP standarde je postavilo i kontroliše organizacija Global Aquaculture Alliance (GAA), koja je osnovana 1997. godine. Sedište organizacije se nalazi u SAD-u. BAP deluje duž celog lanca vrednosti i izdaje sveobuhvatne i za vrstu specifične standarde za četiri nivoa dodatne vrednosti (predstavljene s četiri zvezdice na oznaci): proizvodnja hrane za životinje, mrestilište, stanica za uzgoj i prerađivač. Proizvodi mogu da se sertifikuju na pojedinačnim nivoima. BAP standardi uključuju kako aspekte dobrobiti životinja kao što je omamljivanje ribe pre klanja, tako i aspekte održivosti poput očuvanja vode, ali i teme kao što su praćenje i bezbednost hrane.⁶

⁵ WWF: Oznaka kvaliteta ribe Aquaculture Stewardship Council (ASC), 2023.

⁶ BAP: Who we are, 2023.

⁷ Better Cotton Initiative: Wo we are, 2023.

Better Cotton Initiative (BCI)

U inicijativu Better Cotton Initiative su uključene organizacije za zaštitu životne sredine i ljudska prava, kao i kompanije u tekstilnoj industriji. Cilj im je da poboljšaju ekološke i radne uslove u području uzgoja pamuka. Uzgajivači moraju da ispune početne kriterijume i obavezni su da dokažu poboljšanja. Pritom oznaka BCI ne znači da je pamuk organski uzgojen, već da je „održiviji” i da se zasniva na principu ravnoteže mase. Inicijativa je pokrenuta programom okruglog stola Svetske organizacije za zaštitu prirode (WWF).⁷

Book & Claim

Kod modela Book & Claim, fizički proizvodi se mešaju i prodaju kao neodrživi. Pravo na objašnjavanje „održive nabavke” se stavlja na zasebno tržištu na mreži u obliku sertifikata o održivosti, dok centralni organ u lancu snabdevanja nadzire tvrdnje o održivosti robnih marki i trgovaca na malo i osigurava da one odgovaraju broju izdatih prava i onih prava koja su na snazi.⁸

Cotton made in Africa (CmiA)

Inicijativa Cotton made in Africa je pokrenuta u cilju poboljšanja društvenih, ekonomskih i ekoloških uslova proizvodnje pamuka u supsaharskoj Africi. Reč je o inicijativi fondacije Aid by Trade Foundation koju je 2005. godine osnovao predsednik grupacije Otto, g. Mihael Oto. Osnivanjem saveza tekstilnih kompanija koje posebno teže ka održivoj proizvodnji pamuka i prodaju ga s oznakom „Cotton made in Africa”, moguća je proizvodnja tekstila na održiviji način, bez značajnog povećanja troškova proizvodnje. Pamuk s oznakom „Cotton made in Africa” poboljšava izgled afričkih malih poljoprivrednika i štiti životnu sredinu jer se za uzgoj koristi manje pesticida i proizvodi manje gasova staklene bašte u poređenju s konvencionalnim uzgojem pamuka.⁹

⁸ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle, 2023.

⁹ Utopia: Cotton made in Africa: Das steckt hinter der nachhaltigen Baumwolle, 2023.

Fairtrade

Fairtrade se zalaže za bolje radne i životne uslove malih zemljoposjednika i zaposlenih u zemljama globalnog juga. Fairtrade objedinjuje stabilne minimalne cene u kombinaciji s Fairtrade premijom za projekte zajednice, regulisane uslove rada i promovisanje ekološki prihvatljivog uzgoja. Godine 1997, organizacije za razvojnu pomoć iz različitih zemalja udružile su se u krovnu organizaciju FLO (danas: Fairtrade International) i povezale svoje individualne standarde u jedan jedinstveni standard. Godine 2002, pokrenuta je njihova zajednička oznaka Fairtrade. To je potkrepljeno opštim standardima (za organizacije malih zemljoposjednika, plantaže ili ugovorni uzgoj), standardima za proizvode kojima se propisuju specifični proizvodi, kao i standardom prodavaca (Trader Standard), koji sadrži propise za prodavce i proizvođače (uključujući propise o načinima plaćanja ili mešovitim proizvodima).¹⁰

Forest Stewardship Council (FSC)

Savet FSC je osnovan 1993. godine i od tada predstavlja nezavisnu organizaciju koja promoviše ekološko, društveno korisno i ekonomski isplativo upravljanje šumama. Time se oznakom FSC identifikuju proizvodi od drveta i hartije koji zadovoljavaju kriterijume poput zaštite autohtonih grupa, očuvanja biodiverziteta i šuma visoke zaštitne vrednosti ili pak zabrane genetski modifikovanih organizama. FSC označava proizvode različitim oznakama u zavisnosti od udela sertifikovane celuloze u proizvodu ili količine korišćenog recikliranog materijala.¹¹

¹⁰ Fairtrade: Šta je Fairtrade?, 2023.

¹¹ FSC: Forest Stewardship Council, 2023.

¹² GLOBALG.A.P.: Priča o programu GLOBALG.A.P., 2023.

GLOBALG.A.P.

GLOBALG.A.P je 1997. pokrenula inicijativa trgovaca na malo pod nazivom EUREPGAP. GLOBALG.A.P. uključuje standarde i programe za dobru poljoprivrednu praksu („Good Agricultural Practice”) u ukupno tri proizvodna područja: biljke, životinje držane ili uzgajane u svrhu proizvodnje i akvakultura. Pored nekoliko kriterijuma održivosti, glavni standard IFA (International Farm Assurance) pre svega obuhvata zahteve za bezbednost hrane. Standardi su nadopunjeni takozvanim GLOBALG.A.P.+add-ons, tj. dodacima, kao što su GRASP (procena rizika od kršenja ljudskih prava) ili SPRING (održivo korišćenje vode). Jedinstvenom oznakom „GGN” (GLOBALG.A.P. broj) se identifikuju svi proizvodi sa sertifikatom GLOBALG.A.P.¹²

GLOBALG.A.P. GRASP

GLOBALG.A.P. GRASP predstavlja dodatni standard na poslovnom nivou u sklopu GLOBALG.A.P. sertifikata. GRASP nije sertifikat o usaglašenosti s kriterijumima ljudskih prava, već otvorena procena rizika koja može da ima npr. i rezultat „non-compliant” (neusaglašen). Ovaj standard pomaže proizvođačima, trgovcima na malo i distributerima da obave procenu rizika ljudskih prava u fabrikama. Standard se između ostalog bavi pitanjima poput zdravlja i bezbednosti na radu, pravilne isplate plata i usaglašenosti s radnim vremenom.¹³

Global Organic Textile Standard (GOTS)

Sertifikat GOTS je vodeći svetski standard za preradu tekstila (odeće, tekstila namenjenog unutrašnjem uređenju i proizvodima za higijenu tekstila) izrađenih od sertifikovanih organskih prirodnih vlakana. Oznakom GOTS identifikuje se tekstil koji ispunjava relevantne ekološke zahteve kao što su zabrana problematičnih aditiva duž celog lanca snabdevanja tekstilom te usklađenost s ljudskim pravima na temelju osnovnih radnih standarda Međunarodne organizacije rada (MOR).¹⁴

¹³ GLOBALG.A.P.: Šta je GRASP?, 2023.

¹⁴ GOTS: Global Organic Textile Standard, 2020.

Human Rights Impact Assessments (HRIA)	Human Rights Impact Assessment (HRIA) opisuje procenu uticaja na ljudska prava kao proces sistematskog identifikovanja, predviđanja i reagovanja na potencijalni uticaj poslovanja, vladine politike ili trgovinskog sporazuma na ljudska prava. ¹⁵
Marine Stewardship Council (MSC)	MSC je međunarodna neprofitna organizacija koju su 1997. osnovali Unilever i Svetska organizacija za zaštitu prirode (WWF). Danas je MSC nezavisna organizacija. MSC pruža savete raznim zainteresovanim stranama iz celog sveta, uključujući ribarsku industriju, kompanije, vlade, istraživače i ekološke organizacije. Time obezbeđuje ravnotežu i sprečava dominaciju pojedinačnih interesa. Njin cilj je suzbijanje globalnog prekomernog ulova u očuvanje globalnih zaliha ribe kroz održiviji ribolov. Oznakom MSC se identifikuju proizvodi i kompanije koje obezbeđuju održavanje zaliha riba na prihvatljivom nivou, minimalizuju prilov, odgovorno koriste opremu za ribolov i dugoročno štite staništa riba i drugih morskih životinja. ¹⁶
Near Food	Kozmetika, sredstva za pranje i čišćenje, hrana za životinje, papir, folije, higijenski proizvodi, duvan, proizvodi za kuću (baterije, ugaj, sveće, potpaljivači, maziva, cegeri)

¹⁵ The Danish Institute for Human Rights: Introduction to human rights impact assessment, 2023.

¹⁶ MSC: Istorija MSC, 2023.

Neprehrana	Tekstil i oprema/aparati za kuću
Programi za „Endorsement of Forest Certification Schemes” (PEFC)	PEFC su 1998. godine osnovali vlasnici šuma u Evropi i predstavnici za očuvanje životne sredine i drvne industrije. PEFC predstavlja nezavisni kontrolni sistem za proveru održivog upravljanja šumama, koji se zasniva na nacionalnim standardima. PEFC istovremeno služi kao oznaka potrošača i identifikuje proizvode od drveta i hartije koji potiču iz održive proizvodnje. ¹⁷
Rainforest Alliance (RA)	Udruženje Rainforest Alliance (RA) je osnovano 1987. kako bi se bavilo očuvanjem biodiverziteta i promovisanjem ekološki održivih i društveno pravednih poljoprivrednih i šumarskih praksi u više od 60 zemalja širom sveta. Udruženje dodeljuje potrošačku oznaku žabe u zelenoj boji, koja se zasniva na standardu „Rainforest Alliance Sustainable Agriculture Standard”. Ovaj standard obuhvata kriterijume vezane za ljudska prava kao što su pristup obrazovanju ili zabrana dečjeg rada, ali i ekološke zahteve poput zaštite vodenih tela i biodiverziteta. Udruženje Rainforest Alliance se 2018. spojilo sa sertifikacionim programom UTZ. ¹⁸

¹⁷ PEFC: PEFC – International, 2023.

¹⁸ Rainforest Alliance: O nama, 2023.

Izvori & veze

Izvori i veze

Best Aquaculture Practices (BAP):

Ko smo mi

<https://www.bapcertification.org/WhoWeAre>

(Stanje: 2023)

Better Cotton Initiative

Ko smo mi

<https://bettercotton.org/who-we-are/>

(Stanje: 2023)

Cotton made in Africa (CmiA):

O nama

<https://cottonmadeinafrica.org/ueber-cmia/>

(Stanje: 2023)

Fairtrade:

Fairtrade kakao (pravedna trgovina kakaom)

<https://www.fairtrade-deutschland.de/produkte/kakao/hintergrund-fairtrade-kakao>

(Stanje: 2021)

Fairtrade:

Šta je Fairtrade?

<https://www.fairtrade-deutschland.de/was-ist-fairtrade>

(Stanje: 2023)

Food and Agricultural Organization (FAO) :

Ending Extreme Poverty in Rural Areas (iskorenjivanje ekstremnog siromaštva u ruralnim područjima)

<https://www.fao.org/3/CA1908EN/ca1908en.pdf>

(Stanje: 2018)

Forum Nachhaltiges Palmöl:

Trgovinski modeli

<https://www.forumpalmoel.org/zertifizierung/handelsmodelle>

(Stanje: 2023)

FSC:

Forest Stewardship Council (savet za upravljanje šumama)

<https://www.fsc-deutschland.de/de-de/der-fscr>

(Stanje: 2023)

GLOBALG.A.P.:

Istorija standarda GLOBALG.A.P.

<https://www.globalgap.org/de/who-we-are/about-us/history/>

(Stanje: 2023)

GLOBALG.A.P.:

Šta je GRASP?

<https://www.globalgap.org/de/for-producers/globalg.a.p.-add-on/grasp/what-is-GRASP/>

(Stanje: 2023)

GOTS:

Global Organic Textile Standard (globalni standard za organski tekstil)

https://global-standard.org/images/resource-library/documents/standard-and-manual/GOTS_Version_6.0_DE.pdf

(Stanje: 2020)

Initiative for Sustainable Agricultural Supply Chains:

Factsheet (informativni letak)

[https://www.nachhaltige-](https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/fileadmin/INA/Ueber_die_Initiative/Factsheet_INA_GIZ_en.pdf)

[agrallieferketten.org/fileadmin/INA/Ueber_die_Initiative/Factsheet_INA_GIZ_en.pdf](https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/fileadmin/INA/Ueber_die_Initiative/Factsheet_INA_GIZ_en.pdf)

(Stanje: 2019)

MSC:
Istorijat organizacije MSC

<https://www.msc.org/de/ueber-uns/die-geschichte-des-msc>
(Stanje: 2023)

Our World in Data:
Forests and Deforestation (šume i krčenje šuma)

<https://ourworldindata.org/soy#citation>
(Stanje: 2021)

PEFC:
PEFC – International

<https://pefc.de/uber-pefc/international/>
(Stanje: 2023)

Rainforest Alliance:
O nama

<https://www.rainforest-alliance.org/de/uber-uns/>
(Stanje: 2023)

Textile Exchange:
Organic Content Standard (standard organskog sadržaja)

<https://textileexchange.org/standards/organic-content-standard/>
(Stanje: 2023)

The Danish Institute for Human Rights:
Introduction to human rights impact assessment (uvod u procenu uticaja na ljudska prava)

<https://www.humanrights.dk/tools/human-rights-impact-assessment-guidance-toolbox/introduction-human-rights-impact-assessment>
(Stanje: 2023)

WWF:
Oznaka kvaliteta ribe Aquaculture Stewardship Council (ASC)

<https://www.wwf.de/themen-projekte/meere-kuesten/fischerei/nachhaltige-fischerei/asc-fischzucht>
(Stanje: 2023)

Poreklo slika

Naslovna slika

artrachen, stock.adobe.com

Strana 8

Soru Epotok, stock.adobe.com

Kontakt

Lidl Srbija
Prva južna radna 3
22330 Nova Pazova

csr_purchasing@lidl.rs

Dalje informacije o CSR

lidl.rs
kompanija.lidl.rs/odrzivost-u-lidlu

Autorska prava

Sadržaj ovog dokumenta (uključujući tekstove, grafike, fotografije, logotipe itd.), kao i sam dokument zaštićeni su autorskim pravima. Ovaj dokument i/ili njegov sadržaj se ne smeju prosleđivati, menjati, objavljivati, prevoditi niti umnožavati bez pismene saglasnosti Lidla.

Napomena o rodu

Za lična imena i lične imenice u ovoj publikaciji, radi bolje čitljivosti, koristi se muški oblik. U interesu jednakog tretmana, odgovarajući termini se generalno primenjuju na sve polove. Skraćena jezička formulacija je samo iz redakcijskih razloga i ne sadrži nikakvo vrednovanje.